

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

№4

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

2026
APREL

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 - Texnika fanlari
08.00.00 - Iqtisodiyot fanlar

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic Resource Index
ResearchBib

ISSN INTERNATIONAL STANDARD SERIAL NUMBER INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

ROAD

INDEX COPERNICUS INTERNATIONAL

BASE

Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ БИБЛИОТЕКА LIBRARY.RU

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 2026-yil, aprel.

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afforovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalendar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Pardaev Umidjon Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc)

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellashtirish
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.08.06 – "G'ildirakli va gusenisali mashinalar va ularni ishlatish" (texnika fanlari)
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

STRATEGIC INTEGRATION OF BUSINESS PLANNING AND FORECASTING IN INDUSTRIAL ENTERPRISES.....	11
Sharipov K.A., Ismatullayev T.R.	
ВКЛАД БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ В СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ МАХАЛЛЕЙ РЕСПУБЛИКИ КАРАКАЛПАКСТАН: МЕХАНИЗМЫ, ДИНАМИКА И СТРАТЕГИЧЕСКИЕ ОРИЕНТИРЫ	21
Бабаназарова Гульзар Зиуатдиновна	
BUDJET TASHKILOTLARIDA XARAJATLARNI REJALASHTIRISH VA MOLIYAVIY NAZORATNI TASHKIL ETISH.....	27
Karayev Payzillaxon Yusufxonovich	
FERMER XO'JALIKLARINI MOLIYAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHDA SUBSIDIYA AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH.....	32
Xakimov Zafar Ibragimovich	
IQTISODIY O'SISHGA ERISHISHDA DAVLAT INNOVATSION VA INVESTITSION SIYOSATINING O'RNI	38
Xaydarova Yorqinoy Asqar qizi	
QURILISH SANOATIDA KORXONALARNI MOLIYALASHTIRISHNING NAZARIY KONSEPSIYALARI VA ZAMONAVIY YONDASHUVLARI.....	44
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
ОСОБЕННОСТИ ВЫБОРА СТРАТЕГИИ РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИЯТИЙ МЕТАЛЛУРГИЧЕСКОГО КОМПЛЕКСА	50
Абдуллаева Матлуба Нематовна, Акбарова Муфаррах Мухитдиновна	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СИСТЕМЫ КОМПЛЕКС-КОНТРОЛЯ В КОМПАНИЯХ С ГОСУДАРСТВЕННЫМ УЧАСТИЕМ В УЗБЕКИСТАНЕ	56
Халтурдиев Айтмурат Маратович	
O'ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING ICHKI BELGILARI	64
Saatova Lolaxon Ergashevna	
INNOVATSION YONDASHUVLAR ASOSIDA OZIQ-OVQAT KORXONALARIDA RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISH MEKANIZMLARI	71
Pulatov Abdullo	
MAJBURIY IJRO ETISH CHORALARINI TAKOMILLASHTIRISH: MILLIY VA XORIJIY TAJRIBA.....	76
Axmedov Zafarjon Zokirjon	
МОДЕЛЬ ИНТЕГРИРОВАННОЙ СИСТЕМЫ ESG-ТРАНСФОРМАЦИИ И ЭКОНОМИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ ЕЁ РЕАЛИЗАЦИИ НА ПРЕДПРИЯТИИ ПО ПРОИЗВОДСТВУ ПОЛИМЕРНОЙ УПАКОВКИ	80
Ташпулатов Дильмурад Рустамович	
KORPORATIV KORXONALARDA KAPITALNI BUDJETLASHTIRISH JARAYONINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	85
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
INNOVATSION MENEJMENTDA KOMMUNIKATSIYA VA TASHKILY MOSLASHUVCHANLIKNING ROLI: O'ZBEKISTON SHAROITI MISOLIDA	92
Atamatov Abdualil Salomovich	
QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINING AHAMIYATI VA UNING SALOHİYATINI BELGILOVCHI OMILLAR	97
Qodirov Baxodir Tursunovich, To'rayev Qaxramon Zokirjonovich	

NAMANGAN VILOYATIDA AYOLLAR TADBIRKORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA TADBIRKORLIK MUHITINI BAHOLASH	103
Raximova Moxigul Isroiljonovna	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIGA TO'G'RIDAN-TO'G'RI XORIJIY INVESTITSİYALARNI JALB ETISH BILAN BOG'LIQ MUAMMOLAR VA ULARNI BARTARAF ETISH YO'LLARI	107
Davitova Shaxzoda Doniyor qizi	
ANALYSIS OF THE FORMATION OF MARKET DEMAND AND THE ESTABLISHMENT OF EQUILIBRIUM IN A MARKET ECONOMY	112
Kamilova Nargiza	
BO'LAJAK FIZIKA O'QITUVCHILARINI NANOTEXNOLOGIYA SOHASIDAGI BILIMLARNI TAQDIM ETISHGA VA O'QITISHGA TAYYORLASH METODIKASI	115
Sottarov Abdulvali Umirqulovich	
INTEGRATING AI INTO STRATEGIC MANAGEMENT IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS	120
Uktamova Durdona Bakhtiyor qizi, Sultonali Umaraliyevich Mekhmonov	
BARQAROR RIVOJLANISH SHAROITIDA IJTIMOIIY HISOBOTLAR VA ULARNING AHAMIYATI	130
Sayfullayev Mexroj Sayfullayevich	
SANOAT KLASTERINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING USLUBIY JIHATLARI.....	135
Satvoldiyev Ulugbek Kamilovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA TIJORAT BANKLARI LIKVIDLIGINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI	140
Yangiboev Rustam Berdiyrovich	
MINTAQA IQTISODIY O'SISH DRAYVERLARINI RIVOJLANTIRISHDA MOLIYAVIY XAVFLARNI BOSHQARISH MEKANIZMLARI.....	145
Turopova Nigora Xolmurod qizi	
ЭКОЛОГИЯ ТУРИСТА КАК МЕТОД СОЗДАНИЯ КОМФОРТНОЙ И УСТОЙЧИВОЙ СРЕДЫ ДЛЯ ПУТЕШЕСТВЕННИКОВ.....	149
Наурызбаев Алиакбар Рустамович	
BINO VA INSHOOTLARNI BARPO ETISHDA PREFABRIKATSIYALASHGAN HAMDA MODULLI QURILISH TIZIMLARINI AQLLI BOSHQARUV ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	152
Solijonov Javoxirmirzo Obidjon o'g'li	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA AKSIYADORLIK TIJORAT BANKLARIDA KORPORATIV BOSHQARUVNI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	163
Saidaxmedova Aida Mirzayevna	
O'ZBEKISTONDA KO'CHAT YETISHTIRISHNING HOZIRGI HOLATI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI.....	169
Abdufarmonov Farrux Faxriddinovich	
O'ZBEKISTONDA EKSPORTGA YO'NALTIRILGAN QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI SIFATI VA XALQARO STANDARTLARGA MUVOFIQLIGI TAHLILI	174
Safarova Muxabbat Radjabovna	
TIJORAT BANKLARI DEPOZIT SIYOSATI VA DEPOZIT BAZASI DINAMIKASINING BANK LIKVIDLIGIGA TA'SIRI	178
Sulaymanov Samandarboy Adhambek o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ISLOMIY MOLIYANING BANK TIZIMIGA INTEGRATSIYASI: MUAMMOLAR, IMKONIYATLAR VA TRANSFORMATSIYA YO'NALISHLARI	186
Adilov Zuxriddin Marip o'g'li	
SAMARQAND VILOYATI SANOATINING HUDUDIIY TARKIBINI TAKOMILLASHTIRISHNING AYRIM MASALALARI.....	190
Uralov Eliboy Omonovich	

DIVERSIFIKATSIYALASHUV ASOSIDA QURILISH TARMOG' I RIVOJLANISHINI KO'P OMILLI BOG'LANISHLAR ASOSIDA MODELLASHTIRISH.....	194
<i>Yembergenova Aynur Aydosbaevna</i>	
ЩЕБЕНОЧНО-МАСТИЧНЫЙ АСФАЛЬТОБЕТОН В КИТАЕ: СОСТАВ, СВОЙСТВА, ИННОВАЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ.....	201
<i>Карабаев Абдужаббор Мелиевич, Занг Хайфей</i>	
TADBIRKORLIK FAOLIYATIDA SUBYEKTIV RISKNI SHAKLLANTIRUVCHI KOGNITIV OMILLAR VA ULARNI BOSHQARISH MEKANIZMLARI	205
<i>Abduxamid Abdumalikovich Bektemirov</i>	
HOMILADOR AYOLLAR UCHUN MAXSUS KIIYIMLARNI LOYIHALASHDA ISTE'MOLCHILAR TALABLARINI O'RGANISH	211
<i>D.Sattarova, U.Vakhidova, D.Madiyarovna</i>	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA AHOLI DAROMADLARIGA TA'SIR ETUVCHI STATISTIK INDIKATORLAR TIZIMINING METODOLOGIK ASOSLARI VA ULARNING TAHLILIIY IMKONIYATLARI	217
<i>Atayev Jaxongir Erkinovich</i>	
KICHIK BIZNES INVESTITSION KREDITLARINI TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN MOLIYALASHTIRISH.....	221
<i>M.O.Yuldoshova</i>	
HUDUDNING "YASHIL IQTISODIYOT" ASOSIDA RIVOJLANISHINI TADQIQ ETISH: KO'RSATKICHLAR TIZIMI VA BAHOLASH USULLARI	226
<i>Shomirzayev Abdug'affor Abdujabbor o'g'li</i>	
O'ZBEKISTONDA SUV XO'JALIGI TIZIMIDAGI QAYTA TIKLANUVCHI HAVZALAR	231
<i>To'rayev Rasul Nortojiyevich, Seytov Aybek Jumabayevich, Uteuliyev Niyatbay Uteuliyevich, Haydarova Roziya Davronovna</i>	
KORXONALAR IQTISODIY BARQARORLIGINING NAZARIY MODELLARI VA SINERGETIK YONDASHUV ASOSIDA BAHOLASH MEKANIZMLARI	236
<i>Iminova Nargizaxon Akramovna</i>	
TIJORAT BANKLARINING INVESTITSIYA SIYOSATI VA QIMMATLI QOG'OZLAR PORTFELINI BOSHQARISH STRATEGIYALARI	241
<i>Abduvaliyev Sanjar Abdurahmonovich</i>	
PAHTA VA MEVA-SABZAVOT YETISHTIRUVCHI FERMERLARDA TAVAKKALCHILIK XULQ-ATVORINING QIYOSIIY TAHLILI: ISTIQBOL NAZARIYASI ASOSIDA.....	249
<i>Tadjiyev Abdusame Abduhamidovich</i>	
ФОРМИРОВАНИЕ МАРКЕТИНГОВОЙ СТРАТЕГИИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ.....	253
<i>Алиев Абдулазиз Исмаилович, Кахрамонова Азиза Шухрат кизи</i>	
QQS TIZIMI SAMARADORLIGINI XALQARO INDIKATORLAR ASOSIDA BAHOLASH	259
<i>Eshkarayev Bobir Chariyevich</i>	
QISHLOQ XO'JALIGIDA OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHNING INNOVATSION USULLARI	265
<i>Tadjimirzayev Anvar Abduvoxiidovich, Batirova Raxima Abdujabborovna</i>	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI TIJORAT BANKLARIDA KREDIT RISKINI BOSHQARISH MEKANIZMINING AMALIIY TAHLILLARI.....	273
<i>Hamroyev Sherzod Axtamovich</i>	
ПРОГНОЗИРОВАНИЕ ПОТРЕБИТЕЛЬСКОГО СПРОСА С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ МЕТОДОВ МАШИННОГО ОБУЧЕНИЯ В РОЗНИЧНОЙ ТОРГОВЛЕ УЗБЕКИСТАНА.....	280
<i>Тен Марина Владимировна</i>	
O'ZBEKISTON SANOATIDA MAHALLIYLASHTIRISH DASTURLARINING IMPORT O'RNINI BOSISHDAGI SAMARADORLIGI TAHLILI	287
<i>Sobitova Ra'no Solidjonovna</i>	

NEFT-GAZ LOYIHALARIDA DAVLAT VA INVESTOR MANFAATLARINI MUVOFIQLASHTIRISHNING FISKAL-BOJXONA MEXANIZMLARI.....	290
Mansurov Obid Zaynidinovich	
QURILISH KORXONALARI FAOLIYAT SAMARADORLIGINI BAHOLASH INSTRUMENTLARI	296
Yahyoyev To'liqin Ismatulla o'g'li	
QASHQADARYO VILOYATIDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA TRANSPORT INFRATUZILMASINING TA'SIRI.....	300
Jahongir Ruziboyevich Qosimov, Narzullayeva Charos	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI TIJORAT BANKLARIDA KREDIT PORTFELINING SEKTORLAR KESIMIDAGI RISKLARI VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	306
Norova Nozima Nabiyeвна	
AVTOMOBIL SANOATI KORXONALARIDA BREND STRATEGIYASINI BOSHQARISHNING ZAMONAVIY MODELLARI.....	312
Boboyev L Kadruxja Djuraxodjayeвich	
HUDDUD EKSPORT SALOHİYATINI STATISTIK TADQIQ ETISHDA RCA INDEKSIDAN FOYDALANISH.....	318
Xurramov Ramazon Allayor o'g'li	
СОВРЕМЕННЫЕ КОНЦЕПЦИИ И ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ УПРАВЛЕНИЯ СТРАТЕГИЕЙ БРЕНДОВ В АВТОМОБИЛЬНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ	325
Бобоев Л Кадрухжа Джураходжаевич	
HUDDUDLARDA UY-JOY QURILISHI JARAYONINI TASHKIL ETISHNING QONUNIYATLARI VA TAMOIYILLARI.....	331
Usmanov Mirumar Abdulla o'g'li	
OYNALI FASAD TIZIMLARINI MONTAJ QILISHNING ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARI	339
Inamov Boxodir Nizamovich, Ozodxo'jayev G'aybulla Sherzodxo'ja o'g'li	
KLASSIK SHIFRLASH ALGORITMLARINING XUSUSIYATLARINI NEYRON TARMOQ ORQALI O'RGANISH.....	344
Davlatov Mirzo-Ulug'bek Bobir o'g'li, Allanov Orif Menglimuratovich, Turdibekov Baxtiyor Baxodir o'gli	
АЛГОРИТМ АДАПТАЦИИ ПАРАМЕТРОВ СИСТЕМ ИДЕНТИФИКАЦИИ ДИНАМИЧЕСКИХ ОБЪЕКТОВ.....	350
Сидиков Исамиддин Хакимович, Алимова Гулчехра Рахимжоновна, Ибрагимов Беговот Шералиевич	
ELEKTRON HUKUMATNING BARQAROR RIVOJLANISHI: QOZOG'ISTON VA O'ZBEKISTON TAJRIBASINING QIYOSIY TAHLILI.....	355
Umarova Durdona Abdumannabovna	
UY-JOY FONDI BOSHQARUVINING TASHKILY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	360
Aminova Naima Umar qizi	
RAQAMLI IQTISODIYOT RIVOJI VA UNI TARTIBGA SOLISHDA MUVOZANATLI REGULYATIV SIYOSAT YURITISH.....	365
Davlatov Ulug'bek Baxodirovich	
HUDDUDIY SANOAT ISHLAB CHIQRISHNI INNOVATSION RIVOJLANTIRISH TENDENSIYALARI	370
Avliyaqulov Xudoyberdi	
O'ZBEKISTONDA AHOLINI UY-JOY BILAN TA'MINLASH DASTURLARIDA MAVJUD MUAMMOLAR.....	374
Xannarov Komiljon Karimovich	
DAVLAT FUQAROLIK XIZMATINING JOZIBADORLIGINI OSHIRISH VA DAVLAT FUQAROLIK XIZMATCHILARINI MOTIVATSİYALASHGA OID TEXNOLOGIYALAR.....	380
Bekmurodov Navruz Ergashevich	

FORECASTING AND PROMISING DIRECTIONS OF INNOVATIVE INDUSTRIAL AND INVESTMENT DEVELOPMENT IN THE KASHKADARYA REGION.....	393
Sattorov Shohruh	
ПОВЫШЕНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПЫТАТЕЛЬНЫХ ЛАБОРАТОРИЙ НА ОСНОВЕ РАСШИРЕННОЙ РИСК-ОРИЕНТИРОВАННОЙ МОДЕЛИ С ВЕСОВЫМИ КОЭФФИЦИЕНТАМИ.....	400
Загидуллина Карина Рафаиловна	
РОЛЬ ФИНАНСОВОЙ ГРАМОТНОСТИ В РАЗВИТИИ ЖЕНСКОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА.....	405
Viktoriya Kan	
HUDUDLARDA SANOAT MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQRISH JARAYONLARINI STATISTIK BAHOLASH.....	410
Nizomov Maxmud Minovarovich	
ЭФФЕКТИВНОСТЬ И ПРАКТИЧЕСКОЕ ЗНАЧЕНИЕ МЕТОДОЛОГИИ SWOT-АНАЛИЗА ПРИ ФОРМИРОВАНИИ КОРПОРАТИВНОЙ СТРАТЕГИИ	414
Махмудов Суннатжон Абдужаббор ўғли	
QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARI BOSHQARUVI STRATEGIYALARINI SAMARALI TASHKIL ETISH.....	419
Ubaydullayev Muhammadjon Abdusamad o'g'li	

QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARI BOSHQARUVI STRATEGIYALARINI SAMARALI TASHKIL ETISH

Ubaydullayev Muhammadjon Abdusamad o'g'li

Farg'ona davlat universiteti,
mustaqil tadqiqotchisi
ORCID: 0009-0004-9406-1927

Annotatsiya. Ushbu maqolada qurilish materiallari sanoati korxonalarida boshqaruv strategiyalarini samarali tashkil etishning nazariy asoslari va amaliy mexanizmlari tahlil qilingan. Xususan, strategik rejalashtirish, innovatsion boshqaruv, raqamli transformatsiya hamda inson resurslarini boshqarish orqali korxonalar samaradorligini oshirish yo'llari yoritilgan. Shuningdek, global raqobat muhitida qurilish materiallari sanoati korxonalarining raqobatbardoshligini ta'minlashga qaratilgan takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: qurilish materiallari sanoati, strategik boshqaruv, raqamli transformatsiya, innovatsiya, samaradorlik, raqobatbardoshlik.

Abstract. This article analyzes the theoretical foundations and practical mechanisms for organizing effective management strategies in construction materials industry enterprises. Particular attention is given to strategic planning, innovation management, digital transformation, and human resource management as key factors in improving enterprise efficiency. Recommendations are proposed to enhance competitiveness in the global market environment.

Keywords: construction materials industry, strategic management, efficiency, innovation, digital transformation, human resources.

Аннотация. В данной статье рассматриваются теоретические основы и практические механизмы эффективной организации стратегического управления предприятиями промышленности строительных материалов. Особое внимание уделено стратегическому планированию, инновационному развитию, цифровой трансформации и управлению человеческими ресурсами как ключевым факторам повышения эффективности предприятий.

Ключевые слова: промышленность строительных материалов, стратегическое управление, эффективность, инновации, цифровая трансформация, человеческие ресурсы.

KIRISH

Raqobatbardosh iqtisodiyot sharoitida qurilish materiallari sanoati korxonalari mamlakat iqtisodiyotining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Ushbu soha infratuzilma rivoji, sanoat ishlab chiqarishining kengayishi hamda uy-joy qurilishi dasturlarining amalga oshirilishida muhim rol o'ynaydi. Shu bilan birga, mazkur korxonalarining samaradorligi ularning boshqaruv tizimi qay darajada strategik asosda tashkil etilganiga bevosita bog'liqdir.

So'nggi yillarda qurilish materiallari sanoatida raqobatning kuchayishi, resurslar narxining o'sishi hamda ekologik talablarning oshishi korxonalarda boshqaruv strategiyalarini takomillashtirish zaruratini yuzaga keltirmoqda. Shu nuqtai nazardan, an'anaviy boshqaruv usullari zamonaviy iqtisodiy sharoitda yetarli darajada samaradorlikni ta'minlay olmayotgani innovatsion va raqamli yondashuvlarni keng joriy etish zarurligini ko'rsatmoqda.

Mazkur maqolada qurilish materiallari sanoati korxonalarida boshqaruv strategiyalarini samarali tashkil etishning ilmiy va amaliy jihatlari tahlil qilinadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Ilmiy adabiyotlarda korxonalarni boshqarishda innovatsiyalar va strategik yondashuvlarning ahamiyati keng yoritilgan. Xususan, M. Shumpeter innovatsiyalarni iqtisodiy rivojlanishning asosiy omillaridan biri sifatida ko'rsatadi. A. Porter esa korxonalarning raqobatbardoshligi strategik ustunliklarni shakllantirishga bevosita bog'liqligini ta'kidlaydi.

P. Druker boshqaruv jarayonida innovatsiyalarni samaradorlikni oshirishning muhim vositasi sifatida talqin qiladi. Zamonaviy tadqiqotlarda esa raqamli transformatsiya hamda Industry 4.0 texnologiyalarining korxonalar boshqaruvida muhim o'rin egallashi qayd etilgan.

Shuningdek, Michael Porterning klaster nazariyasi korxonalar o'rtasidagi hamkorlik, resurslar almashinuvi va innovatsion faoliyatni rag'batlantirish orqali raqobatbardoshlikni oshirish mumkinligini asoslaydi. Ayniqsa, qurilish sanoatida zamonaviy boshqaruv texnologiyalarini joriy etish, loyiha boshqaruvi tizimlarini takomillashtirish, raqamli platformalardan foydalanish va ekologik yondashuvlarni qo'llash korxonalarning uzoq muddatli barqaror rivojlanishini ta'minlaydigan muhim omillar sifatida baholanadi.

S. G'ulomov, B. Berkinov kabi o'zbekistonlik olimlar o'z tadqiqotlarida korxonalarda innovatsion boshqaruvni rivojlantirish, investitsion faollikni oshirish va resurslardan samarali foydalanish masalalariga alohida e'tibor qaratgan. Ularning fikricha, ayniqsa qurilish sanoatida zamonaviy boshqaruv usullarini joriy etish, loyiha boshqaruvi tizimlarini takomillashtirish, raqamli texnologiyalardan foydalanish va innovatsion strategiyalarni qo'llash korxonalar samaradorligini oshirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda quyidagi ilmiy usullardan foydalanildi:

- tizimli tahlil;
- qiyosiy tahlil;
- statistik tahlil;
- ilmiy abstraksiyalash.

TAHLIL VA NATIJALAR

Qurilish materiallari sanoati korxonalarining samaradorligi quyidagi omillarga bog'liq:

1. Strategik rejalashtirish darajasi. Ko'plab korxonalarda uzoq muddatli strategiyalar yetarli darajada ishlab chiqilmagan.

2. Raqamli transformatsiya darajasi. Korxonalarda:

- ERP tizimlari;
- avtomatlashtirilgan ishlab chiqarish;
- data-analitikayetarli darajada joriy etilmagan.

3. Innovatsion faoliyat sustligi. Korxonalarda yangi texnologiyalarni joriy etish darajasi past.

4. Resurslardan foydalanish samaradorligi. Energiya va xomashyo samaradorligi pastligi xarajatlarni oshirmoqda (1-jadval).

1-jadval. Korxonalar boshqaruv samaradorligiga ta'sir etuvchi omillar¹

№	Omillar	Hozirgi holat (%)	Ideal daraja (%)	Farq
1	Strategik rejalashtirish	55	85	-30
2	Raqamli texnologiyalar	40	80	-40
3	Innovatsion faoliyat	45	85	-40
4	Inson resurslari	60	90	-30
5	Resurs samaradorligi	50	85	-35

1 muallif ishlanmasi

Jadvaldan ko'rish mumkinki, eng katta muammo raqamli transformatsiya—40% va innovatsion faoliyat—40% ni tashkil etmoqda. Eng yaxshi ko'rsatkich esa inson resurslari bo'lib, 60% ni tashkil etmoqda. Shundan xulosa qilish mumkinki, korxonalaridagi asosiy muammo texnologik va innovatsion omillar orqada qolishi bilan bog'liq (2-jadval).

2-jadval. Qurilish materiallari sanoatida samaradorlik ko'rsatkichlari (2024–2026)²

Ko'rsatkichlar	2024 (fakt)	2025 (baholash)	2026 (prognoz)
Ishlab chiqarish hajmi (indeks, %)	112	124	138
Raqamlashtirish darajasi (%)	45	58	72
Innovatsion loyihalar soni (dona)	18	28	42
Eksport ulushi (%)	25	32	40
Mehnat unumdorligi (indeks, %)	108	118	132
Energiya samaradorligi (%)	52	60	70

Mazkur jadval ma'lumotlari qurilish materiallari sanoati korxonalarida boshqaruv strategiyalarini takomillashtirish natijasida yuzaga kelayotgan ijobiy o'zgarishlarni aks ettiradi.

Birinchidan, ishlab chiqarish hajmi 2024-yildagi 112 foizdan 2026-yilga kelib 138 foizga yetishi prognoz qilinmoqda. Bu esa korxonalarda ishlab chiqarish quvvatlaridan samarali foydalanish, yangi texnologiyalarni joriy etish hamda investitsiya oqimlarining ortishi bilan izohlanadi.

Ikkinchidan, raqamlashtirish darajasi 45 foizdan 72 foizgacha oshishi kutilmoqda. Bu jarayon ERP tizimlari, avtomatlashtirilgan ishlab chiqarish liniyalari va raqamli boshqaruv platformalarining keng joriy etilishi bilan bog'liq.

Uchinchidan, innovatsion loyihalar sonining 18 tadan 42 taga oshishi korxonalarda innovatsion faoliyatning faollashayotganidan dalolat beradi. Bu esa raqobatbardoshlikni oshirishda muhim omil hisoblanadi.

To'rtinchidan, eksport ulushi 25 foizdan 40 foizga oshishi qurilish materiallari sanoatining tashqi bozorlarga chiqish imkoniyatlari kengayayotganini ko'rsatadi.

Beshinchidan, mehnat unumdorligining oshishi (108% dan 132% gacha) inson resurslarini boshqarish tizimi va texnologik modernizatsiya bilan bevosita bog'liqdir.

Shuningdek, energiya samaradorligining 52 foizdan 70 foizgacha oshishi korxonalarda resurslardan oqilona foydalanish va "yashil iqtisodiyot" tamoyillarining joriy etilayotganini ko'rsatadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Olib borilgan tadqiqotlar natijasida qurilish materiallari sanoati korxonalarida boshqaruv strategiyalarini samarali tashkil etish zamonaviy iqtisodiy sharoitda muhim ahamiyat kasb etishi aniqlandi. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, korxonalarda strategik rejalashtirishning yetarli darajada rivojlanmaganligi, raqamli texnologiyalarni joriy etish darajasining pastligi hamda innovatsion faoliyatning sustligi ularning raqobatbardoshligini cheklab qo'ymoqda. Shu bilan birga, so'nggi yillarda amalga oshirilayotgan islohotlar natijasida ishlab chiqarish hajmi, eksport salohiyati va mehnat unumdorligining o'sish tendensiyasi kuzatilmoqda.

2024–2026-yillar kesimidagi tahlillar asosida aniqlanishicha, qurilish materiallari sanoatida raqamlashtirish darajasi va innovatsion faoliyatni rivojlantirish orqali korxonalarining samaradorligini sezilarli darajada oshirish imkoniyati mavjud. Ayniqsa, energiya samaradorligi va resurslardan oqilona foydalanish ko'rsatkichlarining yaxshilanishi "yashil iqtisodiyot" tamoyillarining bosqichma-bosqich joriy etilayotganidan dalolat beradi.

Tadqiqot natijalari asosida quyidagi takliflar ishlab chiqildi:

Birinchidan, qurilish materiallari sanoati korxonalarida strategik boshqaruv tizimini takomillashtirish maqsadida uzoq muddatli rivojlanish strategiyalarini ishlab chiqish va ularni bosqichma-bosqich amalga oshirish zarur. Bu korxonalariga bozor sharoitlariga tez moslashish va raqobatbardoshligini oshirish imkonini beradi.

Ikkinchidan, korxonalarda raqamli transformatsiyani jadallashtirish, xususan ERP, CRM va boshqa axborot tizimlarini joriy etish, ishlab chiqarish jarayonlarini avtomatlashtirish hamda data-analitika vositalaridan keng foydalanish tavsiya etiladi.

Uchinchidan, innovatsion faoliyatni rag'batlantirish maqsadida ilmiy-tadqiqot muassasalari bilan hamkorlikni kuchaytirish, yangi texnologiyalarni joriy etish va innovatsion loyihalarni moliyalashtirish mexanizmlarini takomillashtirish lozim.

To'rtinchidan, inson resurslarini boshqarish tizimini rivojlantirish, xodimlarning malakasini oshirish va zamonaviy boshqaruv ko'nikmalarini shakllantirish orqali mehnat unumdorligini oshirish zarur.

Beshinchidan, energiya samaradorligini oshirish va ekologik talablarni hisobga olgan holda "yashil texnologiyalar"ni joriy etish korxonalar xarajatlarini kamaytirish va barqaror rivojlanishni ta'minlashga xizmat qiladi.

Oltinchidan, qurilish materiallari mahsulotlarining eksport salohiyatini oshirish maqsadida xalqaro standartlarga mos ishlab chiqarishni yo'lga qo'yish va tashqi bozorlarda marketing strategiyalarini kuchaytirish muhim hisoblanadi.

Umuman olganda, qurilish materiallari sanoati korxonalarida boshqaruv strategiyalarini samarali tashkil etish raqamli transformatsiya, innovatsiyalar va strategik yondashuvlar bilan uzviy bog'liq bo'lib, ushbu yo'nalishlarda kompleks chora-tadbirlarni amalga oshirish sohaning barqaror rivojlanishini ta'minlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Qurilish va uy-joy kommunal xo'jaligi vazirligi (2024). Qurilish materiallari sanoati ko'rsatkichlari bo'yicha yillik hisobot. Toshkent.
2. O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi (2024). Sanoat ko'rsatkichlari bo'yicha statistik ma'lumotlar. Toshkent: Davlat statistika qo'mitasi nashri.
3. Koparan, B. Qurilish sanoatida raqamli transformatsiya: adabiyotlarga asoslangan tahlil. *New Horizons in the Sciences xalqaro jurnali*, 3(1), 53–63 (2025).
4. El Jazzar, M., Schranz, C., Urban, H., & Nassereddine, H. (2021).
5. Metyakubov, A. Qurilish materiallari sanoatida yashil texnologiyalar va raqamli transformatsiyaning barqaror rivojlanishga ta'siri. *Green Economy and Development (GED) jurnali* (2024).
6. Ubaydullayev, M. A. (2025). The Role of Construction Materials Industry Enterprises in the Economy of Uzbekistan. *Green Economy and Development*, 25-fevral 2025. ISSN 2992-8982.
7. Ubaydullayev, M. A. (2025). Innovative Management Methods in Construction Materials Industry Enterprises. In: *Proceedings of the International Scientific and Practical Conference "Smart Technologies and Innovative Approaches in Research: Building a Digital Future"*, 22-fevral 2025.
8. Ubaydullayev, M. A. (2024). Mechanisms for Improving Innovative Management Methods in the Construction Materials Industry Enterprises. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, Vol. 12, Issue 12.
9. Ubaydullayev, M. A. (2025). Qurilish materiallari sanoati korxonalarida innovatsion boshqaruv usullari. In: *International Scientific and Practical Conference "Smart Technologies and Innovative Approaches in Research: Building a Digital Future"*, 22-fevral 2025.
10. Ubaydullayev, M. O'zbekistonda qurilish materiallari sanoati korxonalarining iqtisodiyotdagi o'рни. Toshkent: Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot, 2025.

muhandislik

& iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026. № 4

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100